

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, дотримуючись системи принципів вокальної підготовки майбутніх акторів музично-драматичного театру, викладач сприяє правильному розвитку вокального голосу студента, запобігає швидкій утомлюваності його голосового апарату, зберігаючи його на довгі роки. Кожен студент має різні потенційні й фізіологічні можливості, але, відповідально ставлячись до завдань викладача, прислухаючись до його зауважень, він може вдосконалювати свої вокальні дані. Урахування розглянутої системи принципів у навчально-виховному процесі вищу забезпечує ефективність вокальної підготовки майбутніх акторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ: Віпол, 2007. 174 с.
2. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва: підручник. Київ: НМАУ, 1994. 320 с.
3. Зданович А. П. Некоторые вопросы вокальной методики. Москва: Музыка, 1965. 148 с.
4. Зязюн І. А. Пріоритетні принципи дидактики сучасної професійної освіти. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія: зб. наук. праць. Харків, 2000. Вип. 1. С. 11–19.
5. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. Москва: Московская государственная консерватория им. П.И. Чайковского; Институт психологии РАН; Центр «Искусство и наука», 2002. 496 с. с илл.
6. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / под ред. Ю. К. Бабанского. 2-е изд., допол. и перераб. Москва: Просвещение, 1988. 479 с.
7. Юссон Р. Певческий голос. Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса. Москва: Музыка, 1974. 263 с.
8. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: навч.-метод. посіб. для виклад. студ. мист. навч. закл., учителів шкіл різн. типу. Київ: ІЗМН, 1998. 160 с.
9. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

УДК 378.9:811.111

DOI <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2018-1-29-18>

РОЛЬ І МІСЦЕ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Драч А. С., ст. викладач

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

annadrach2017@gmail.com

У статті розглянуто етапи розвитку компетентнісного підходу, визначено сутність понять «компетентність», «професійна компетентність», «комунікативна компетентність», «іншомовна комунікативна компетентність», «мовленнєва компетентність» та «читацька компетентність» майбутніх учителів іноземних мов. Виділено об'єктивні чинники актуальності роботи з формування читацької компетентності майбутніх учителів іноземних мов на педагогічному рівні.

Ключові слова: компетенція, компетентнісний підхід, професійна освіта, читацька компетентність, майбутні учителі, іноземна мова.

THE ROLE AND PLACE OF READERSHIP COMPETENCE IN PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Drach A. S., senior teacher

Zaporizhzhia National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

annadrach2017@gmail.com

The article deals with the aspect of competency-based education, determines the main stages of its development. The stages of development of the competence approach are considered, the essence of the concepts of "competence", "professional competence", "communicative competence", "foreign language communicative competence", "language competence" and "readership competence" of future foreign language teachers are determined. The objective factors of the relevance on forming the readership competence of future foreign language teachers at the pedagogical level are highlighted. The article distinguishes the necessity to prepare future foreign language teachers for the conscious use of hypertext and multimedia, to the ability to independently apply software for processing text, tabular, graphical information, to work in computer networks in accordance with educational and professional tasks specific for the university. It was proved that the readership competence is of paramount importance, since effective solving of professional-pedagogical tasks is impossible without knowledge, skills and abilities of foreign language reading, operation of the information received from the text. The key role in the contemporary world is played by the degree of information accessibility, the results of extraction, analysis, processing and assignment of data, significantly increase the requirements for comprehension and reflection of texts, to the processing of their content to achieve personal and professional goals, which is largely determined by the level of readership skills development, the formation of readership competence. Objective factors of the relevance of the work on developing the readership competence of future foreign language teachers at the socio-pedagogical level are directly related to the effects of informatization. The spread of new forms of information representation in writing (databases, the Internet, e-books, etc.), the emergence of automated libraries with electronic catalogs caused the objective need for mastering this non-traditional information field in the educational process of the university from the standpoint of pedagogical approach. Therefore, it is necessary to study in detail the content and structure of readership competence of future foreign language teachers.

Key words: competence, competency-based approach, professional education, readership competence, future teachers, foreign language.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Модернізаційні процеси в системі освіти України пов'язані з упровадженням компетентнісного підходу. Вища професійна школа України розвивається та функціонує за єдиними стандартами, поряд з усіма іншими країнами-учасницями Болонського процесу. Однією із сучасних актуальних проблем освіти є проблема якості, пов'язаної зі зміною парадигми оцінки результатів освіти. Тому постає питання про виникнення, власне, компетентнісного підходу (competency-based education – СВЕ-підхід), започаткованого саме у працях американських лінгвістів у 70-х роках минулого століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми і на які спирається автор. Еволюція становлення компетентнісно-орієнтованого підходу в освіті досить докладно вивчена Л. Бурковою [1], І. Зимньою [3], О. Локшиною [7], О. Тімець [15], П. Хейджером [23], А. Хуторським [17] та ін. Серед вітчизняних дослідників цю проблему досліджують Л. Буркова [1], Н. Глузман [2], Л. Коваль [4], А. Кузьмінський [6], О. Локшина [7], О. Овчарук [9] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття.

Мета статті – визначити роль і місце читацької компетентності у структурі професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Аналізуючи етапи розвитку поняття «компетентнісний підхід», варто визначити ті вирішальні події та наукові винаходи, які, на нашу думку, становили цей розвиток на кожному з його етапів. Прийнято виділяти три етапи.

Перший етап: 1960–1970-ті роки. У цей період розпочалося вживання і з'ясування понять «компетентність / компетенція», які вважалися тотожними у змістовому плані й різними вченими розглядалися як якісні характеристики індивіда (Р. Уайт) та специфічні вміння (Н. Хомський). У ці роки компетентність виступала як проста демонстрація діяльності.

Другий етап: 1970–1990-ті роки – відзначився плідною науковою роботою англійського науковця Дж. Равена [11], який у 1984 році в Лондоні випускає монографію «Компетентність у сучасному суспільстві», в якій досліджує природу компетентності. Він доводить, що компетентність (competence) виявляється в дії, у якій індивід розкриває свої наміри, здібності та цінності й виокремлює 37 видів компетентностей. На цьому етапі поняття «компетентність» та «компетенція» уживаються як синоніми. Тож у ці роки термін «компетентність» уживається не тільки в контексті вивчення та викладання іноземних мов, а й у сферах психології, бізнесу, менеджменту.

Третій етап: з 1990 року. З 1990-х років ХХ ст. наукові розвідки щодо виявлення суті та змісту компетентностей вийшли на новий рівень – стартував етап дослідження проблеми компетентностей в освіті на рівні міжнародних організацій, розпочався спільний пошук країнами підходів до класифікації та добору ключових компетентностей. Вагомий внесок у подальших розробках сутності та змісту ключових компетентностей зробила Організація економічного співробітництва та розвитку (the OECD), у 2000 році спільно з Федеральним статистичним управлінням Швейцарії (the SFSO) започаткувала проведення дослідження «Визначення та добір компетентностей», відомого під назвою «DeSeCo» («Definition and Selection of Competencies»): «Country Contribution Process», що проводилося протягом 1997–2003 років за участю всіх країн-членів OECD. Метою такого масштабного міжнародного проекту стало окреслення національних особливостей під час визначення та добору ключових компетентностей.

Наприкінці ХХ століття, в умовах європейської інтеграції освіти в країнах СНД, також розпочинаються теоретичні дослідження, присвячені компетентнісному підходові. Оскільки поняття «компетентність» та «компетенція» у світовій науковій літературі поки що не знайшли однозначного трактування, вітчизняні вчені зосередилися на вивченні змісту цих понять та їх структури. Незважаючи на численні дослідження, проведені вітчизняними науковцями стосовно дефініцій основних категорій компетентнісного підходу, однозначного розуміння досі не існує. Основними категоріями компетентнісного підходу виступають поняття «компетенція» та «компетентність». Аналіз англійських джерел окресленої проблематики дозволяє стверджувати, що поняття «компетентність» (competence) та «компетенція» (competency) у змістовому плані переважно ототожнюються. Застосовуються такі терміни: «competentia» (від лат. – коло питань, з яких людина добре обізнана, пізнала їх та має досвід); «competence» / «competency» (англ.); Kompetenz (нім.). Оксфордський словник англійської мови (7-ме видання) [27, с. 307] розкриває це поняття (competence / competency) як «здатність виконати щось успішно чи ефективно» або як «уміння, що необхідне для виконання певної задачі»; терміни «компетентність» та «компетенція» виступають синонімами.

Варто також зазначити, що відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) поняття «компетенція» та «компетентність» чітко диференціюються і не залишають додаткових питань та протиріч. Так, «компетенція» визначається як суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини. Своєю чергою «компетентність» – це «динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [10].

У нашому дослідженні ми диференціюємо поняття «компетентність» та «компетенція» відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.). Під «компетентністю» розуміємо

«динамічну комбінацію знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти». Своєю чергою «компетенція» – це суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини [10].

Сутність поняття «професійна компетентність учителя» досі не вирішена в педагогічній науці. Не існує єдиного визначення, натомість існує низка таких суміжних понять, як «педагогічний успіх» (teaching success), «успішний учитель» (successful teacher), «педагогічна спроможність» (teaching efficiency), «педагогічна діяльність» (teacher performance), «педагогічна компетентність» (teacher competency). Погляди учених спрямовані здебільшого на вимірювання професійної компетентності вчителя, тобто на результативну характеристику освіти. Виявленню сутності й змісту формування професійної компетентності майбутніх учителів присвячені наукові праці таких провідних дослідників, як Х. Біманс, К. Вебер, Т. Гіланд, Д. МакКліленд, М. Малдер, О. Огієнко, А. Роляк, А. Хорнбі, Т. Хоффманн та ін., які акцентують увагу на визначенні нових ролей педагога в сучасному освітньому просторі.

Ми розглядаємо професійну компетентність майбутніх учителів (Teacher Professional Competency) як сукупність знань, умінь, навичок і цінностей, що зумовлені професійною практикою [21].

Окреслюючи зміст професійної компетентності педагога, його нових ролей відповідно до вимог суспільства та підходів до вимірювання й оцінки сформованості професійної компетентності, спираючись на матеріали проекту «Education & Training 2010» Work program, 2004 [25], С. О. Скворцова та Ю. С. Вторнікова роблять висновок про те, що професійні компетентності європейського викладача поділяються на три групи: ключові, базові та спеціальні [12].

Ключові компетентності (необхідні для виконання будь-якої професійної діяльності. Завдяки ним індивід почувається комфортно в соціальному та професійному середовищі, уміє вирішувати професійні питання завдяки вмінню працювати з інформацією, спілкуватися та дотримуватися соціальних і законодавчих норм, що існують у суспільстві). Потребують наявності інформаційно-комунікативної, соціально-трудової, мовної та культурної складових [24].

Базові компетентності (відображають специфічний характер педагогічної діяльності та базуються на здібностях, знаннях, уміннях європейського педагога ХХІ сторіччя). Містять такі складові: організаційну, дидактичну, здатність до педагогічного мислення (з погляду української ментальності – це означає позитивне та оптимістичне ставлення до життя і віру в людей), когнітивно-креативну, психологічну, оцінювальну, консультативну та здатність до розвитку впродовж усього життя [29].

Спеціальні / предметні компетентності (демонструють рівень володіння предметом, що викладається. Європейські вчені розглядають їх як уміння викладача реалізувати свої базові та ключові компетентності у процесі викладання свого предмета). Містять три компоненти: методичний, дослідницький (усі програми формування професійної компетентності вчителя в Європі націлені на розвиток дослідницької компетентності в учителів) та предметний (педагог повинен знати свій предмет значно глибше, ніж того вимагає навчальний план) [22].

У сучасній системі підготовки майбутніх учителів іноземних мов існує точка зору, відповідно до якої комунікативну компетентність прийнято зараховувати до спеціальної компетентності у контексті предметної компетентності. Під предметною компетентністю розуміють сукупність знань, умінь, навичок та характерних рис у межах предмета, що дає змогу особистості виконувати певні дії через власне ставлення [9].

Розглядаючи сутність комунікативної компетентності вчителя й враховуючи, що ця проблема досліджується і розробляється дослідниками досить нетривалий час, учені наразі не дійшли єдиного визначення поняття комунікативної компетентності вчителя. Виходячи зі специфіки праці вчителя, комунікативна компетентність представників цієї професії має певні особливості, які полягають у володінні вміннями логічно, науково та стисло передавати предметну інформацію, виховувати гармонійно-розвинену особистість та організовувати педагогічно-доцільну взаємодію в навчально-виховному середовищі, враховуючи вікові особливості учнів. Тому в нашому дослідженні ми, услід за С. О. Скворцовою та Ю. С. Вторніковою, під комунікативною компетентністю вчителя, що проявляється у процесі професійно-педагогічної діяльності, розуміємо знання, уміння, навички в галузі комунікації у професійно-педагогічному середовищі, досвід професійно-комунікативної діяльності та емоційно-ціннісне ставлення до неї [12].

Виходячи зі специфіки нашого дослідження формування читацької компетентності майбутніх учителів іноземних мов, слід розглянути сутність іншомовної комунікативної компетентності. Різні аспекти проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності у педагогіці досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: А. Андрієнко, Л. Біркун, В. Борщовецька, Ч. Брамфіт, Н. Гез, Р. Джонсон, Г. Китайгородська, С. Козак, О. Павленко, Є. Пассов, Н. Пруднікова, Т. Симоненко, Н. Сура, О. Тарнопольський, Д. Хаймс, Н. Чернова та ін. Ми дотримуємося точки зору І. Ставицької про те, що іншомовна комунікативна компетентність характеризується сукупністю знань, умінь і навичок, готовністю брати участь у комунікації з представниками інших лінгвоетнокультур, становить важливу складову професійної компетентності особистості [13].

Особливий інтерес у рамках нашого дослідження становить іншомовна мовленнєва компетентність, яка є здатністю до реалізації різних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма та перекладу/медіації) в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування [8]. Отже, іншомовна мовленнєва компетентність включає низку мовленнєвих компетентностей: аудитивні, читацькі, компетентності в говорінні, письмі та перекладі/медіації (рис. 1).

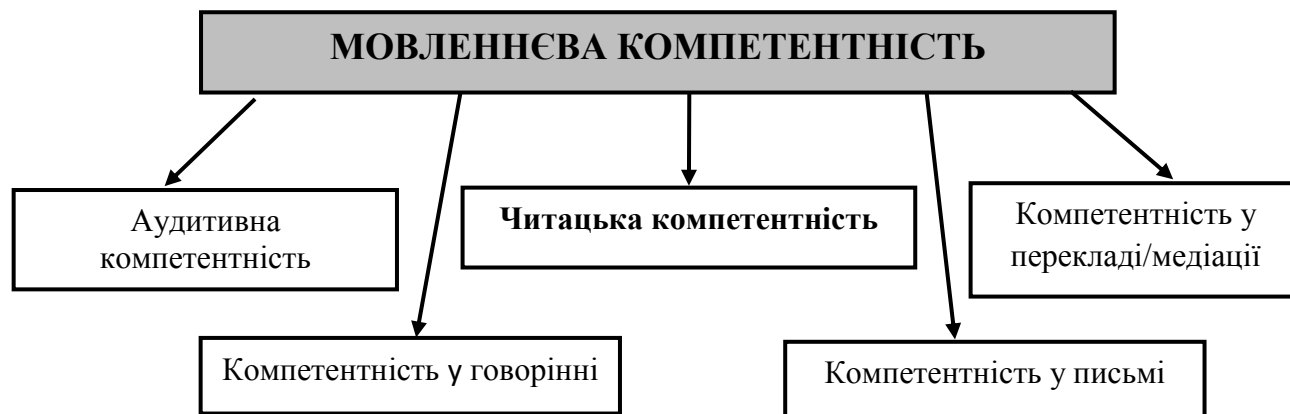

Рис. 1. Види мовленнєвих компетентностей (за С. Ю. Ніколаєвою)

У контексті досліджуваної нами теми формування читацької компетентності майбутніх учителів іноземних мов слід надати визначення терміну «читацька компетентність», яка є складовою мовленнєвої компетентності, що входить до іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. Зарубіжними вченими цей термін використовується з кінця 70-х років минулого століття [18; 20; 27; 28]. Спочатку сутність читацької компетентності визначалася в рамках концепції Н. Хомського: як повне знання про рідну мову, яке дає змогу судити про правильність й осмисленість висловлювань, що містяться в тексті [16; 19]. Однак таке трактування читацької компетентності було піддано критиці. Н. Хомський обмежується проблемами сприйняття й породження висловлювання/речення – лінгвістичної одиниці, принципово ізольованої від цілісного

осмисленого тексту; ігнорує індивідуальні, зокрема особистісно зумовлені особливості сприйняття і породження мови: сама ідея індивідуальних стратегій оперування мовою відкидається.

У подальші роки (кінець 80-х – 90-і) при розгляді читацької компетентності пріоритетним виступає діяльнісний аспект. Так, Дж. Вестхофф визначає читацьку компетентність як здатність людини до осмислення письмових текстів різних типів, зв'язування їх із більш широким контекстом, призначення до будь-яких формальних структур, а також використання для досягнення власних цілей, розвитку знань і можливостей для активної участі в житті суспільства [26, с. 28], Дж. Гресик – як готовність використовувати читання як засіб отримання нових знань для подальшого навчання [20, с. 15].

Під читацькою компетентністю майбутніх учителів іноземних мов ми, разом із С. Ю. Ніколаєвою, І. В. Ставцевою, Н. Є. Колгановою, розуміємо знання, уміння, навички, комунікативні здібності (здібності до читання), здатність читати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах опосередкованого спілкування, що дають змогу відбирати, розуміти, організовувати інформацію, представлену в друкованій (письмовій) формі, і успішно її використовувати в особистих і громадських цілях [8; 14; 5].

Оскільки в сучасному суспільстві ключову роль відіграє ступінь доступності інформації, результати вилучення, аналізу, обробки і присвоєння даних, істотно підвищуються вимоги до осмислення і рефлексії текстів, до обробки їх змісту для досягнення особистих і професійних цілей, що багато в чому визначається рівнем розвитку читацьких умінь, сформованістю читацької компетентності. Об'єктивні чинники актуальності роботи з формування читацької компетентності майбутніх учителів іноземних мов на соціально-педагогічному рівні безпосередньо пов'язані з ефектами інформатизації. Поширення нових форм представлення інформації в письмовому вигляді (бази даних, Інтернет, електронні книги та ін.), поява автоматизованих бібліотек з електронними каталогами викликали об'єктивну потребу освоєння цього нетрадиційного інформаційного поля в освітньому процесі вузу з позицій педагогічного підходу. Необхідна підготовка майбутніх учителів іноземних мов до усвідомленого використання гіпертексту і мультимедіа, до вмінь самостійно застосовувати програмне забезпечення для обробки текстової, табличної, графічної інформації, до роботи в комп'ютерних мережах згідно з освітніми й професійними завданнями, специфічними для вузу.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у заданому напрямі.

Отже, ми впевнились у тому, що у структурі професійної компетентності педагога чільне місце посідає читацька компетентність, оскільки ефективне розв'язування професійно-педагогічних завдань неможливе без знань, умінь та навичок іншомовного читання, оперування отриманою з тексту інформацією. Тому слід докладно вивчити зміст та структуру читацької компетентності майбутніх учителів іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буркова Л. В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах: монографія. Київ: Інформ системи, 2010. 278 с.
2. Глузман Н. А. Методико-математична компетентність майбутніх учителів початкових класів: монографія. Київ: ВИЩА ШКОЛА–XXI, 2010. 247 с.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативная целевая основа компетентностного подхода в образовании. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 30 с.
4. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: навч.-метод. посіб. Донецьк: Юго-Восток, 2006. С. 86-101.

5. Колганова Н. Е. Педагогические условия формирования основ читательской компетентности младших школьников: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Тамбов. гос. ун-т им. Г. Р. Державина. Тамбов, 2013. 235 с.
6. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. 3-тє вид., випр. Київ: Знання- Прес, 2008. 447 с.
7. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: Теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): монографія. Київ: Богданова А.М., 2009. 404 с.
8. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класич., педагог. і лінгвіст. ун-ів / [О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін.]; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
9. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти: Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: кол. монографія під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.
10. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 р. №2984-III. Голос України, 2014. 5 бер. №43 (2794) С. 10–15.
11. Равен Дж. Компетентність в сучасному суспільстві: виявлення, розвиток і реалізація: пер. з англ. Москва: Когито – Центр, 2002. 396 с.
12. Скворцова С. О., Вторнікова Ю. С. Професійно-комунікативна компетентність учителя початкових класів: монографія. Одеса: АО Бахва, 2013. 250 с.
13. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми, 2013. С. 280 – 286.
14. Ставцева И. В. Формирование читательской компетентности студента как базовой составляющей информационной культуры личности: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Пермский государственный университет. Пермь, 2014. 205 с.
15. Тімець О. В. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя географії у процесі фахової підготовки: монографія. Умань: Видавець «Сочінський», 2010. 339 с.
16. Фурман А. В. Методологічний аналіз систем розвивального навчання. *Педагогіка і психологія*. 1995. № 1. С. 7-22.
17. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. – Интернет-журнал «Эйдос». 23 апреля 2002. URL: <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.
18. Чепелева Н. В. Становлення професійної компетентності в системі вузівської підготовки практичних психологів. Матеріали методологічного семінару АПН України: Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія. Київ: Гнозис, 1998. 605 с.
19. American Management Association (1955). The Ten Commandments of good communication. New York: American Management Association.
20. Bachman, L. Fundamental considerations in language testing. Oxford: Oxford University Press, 1990. 268 p.
21. Broadfoot P. Teacher's conceptions of their professional responsibility: some international comparisons. *Comparative education*. 1987. Vol. 23. №3.
22. Green Paper on Teacher Education in Europe. High Quality Teacher Education for High Quality Education and Training / Bucherberg F., Campos B.P., Kallos D., Stepherson J. (eds). Umea: TNTEE.

23. Hager P. Is There a Cogent Philosophical Argument against Competency Standards? *Philosophy of Education: Major Themes in the Analytic Tradition: Problems of Educational Content and Practices*. Florence, KY, USA: Routledge, 1998. Vol. 4. P. 399 – 415.
24. Hutmacher W. Key competencies in Europe. Report #DECS/SE/Sec-(96)-43 of the Symposium. «A Secondary Education for Europe Project». Berne, Switzerland (27 – 30.03.1996). Strasbourg: Council for Cultural Cooperation, 1997. 72 p.
25. Implementation of «Education and Training 2010» work Programme. Working group «Improving the education of teachers and trainers». Progress report. Brussels: [European Commission. Directorate-General for Education and Culture], 2004.
26. National Board for Professional Teaching Standards Literacy: Reading-Language Arts Standards (for teachers of students ages 3-12), 2001. URL: <http://www.nbpts.org>
27. Oxford Advanced Learners Dictionary of Current English. International students edition. Oxford University Press. 2000. 1600 p.
28. Savignon S.J. *Interpreting communicative language teaching. Context and concerns in teacher education*. Yale University Press. New Haven & London, 2002. 243 p.
29. Weber K. The pedagogues' competencies: professional learning between past experience and future orientations. In Weber Kirsten (ed). – *Experience and discourse: theorising professions and subjectivity*. Frederiksberg: Roskilde University. 2001. P. 123 – 139.

УДК 378.041–053

DOI <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2018-1-29-19>

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Іваницький О. І., д. пед. н., професор

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

ival01011958@gmail.com

У статті розглянуто формування фахових компетентностей майбутніх учителів фізики під час здійснення самостійної роботи. Застосовано моделювання професійної діяльності майбутнього вчителя фізики, у результаті якого навчальна інформація використовується для виконання конкретних контекстних дій, що націлені на формування його фахових компетентностей.

Ключові слова: фахова компетентність, самостійна робота студентів, інваріант діяльності вчителя.

THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE PHYSICS TEACHERS IN THE PROCESS OF INDEPENDENT WORK

Ivanytskyi O. I., PhD in Pedagogy, Professor

Zaporizhzhia National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

ival01011958@gmail.com

In the article is considered the formation of professional competences of future physics teachers during the independent seatwork. Ensuring more effective formation of professional competences of the future physics teacher through purposeful planning, development and carrying out of independent seatwork each of student is based on special preparation of students for such activity. It is based on the formation of the third type of Orienteering Action Base (OAB), which provided the system of invariant technologies for training physics and invariant educational activities of the physics teacher. In independent seatwork of students the modelling professionals' activity of the future physics teacher is used, as a result of this the educational information is used for implementation of specific context actions aimed at the formation of his professional competencies. Three levels of mastering the invariants of the activity of the physics teacher are distinguished: the reproductive level, the main feature of which is the activity